

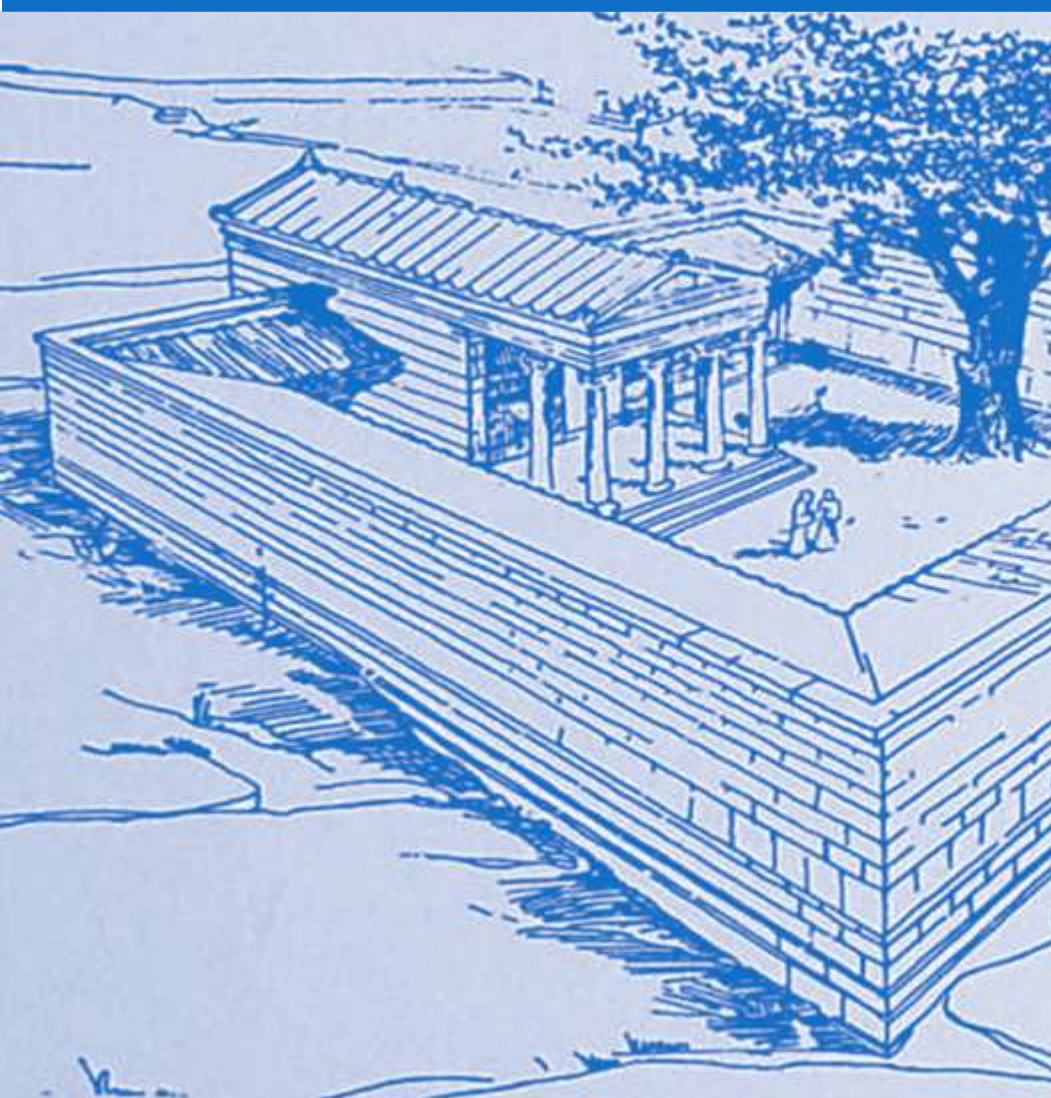
HARTIMI I NJË STRATEGJIE PËR RUAJTJEN DHE VALORIZIMIN E QËNDRUESHËM TË PARQEVE ARKEOLOGJIKE

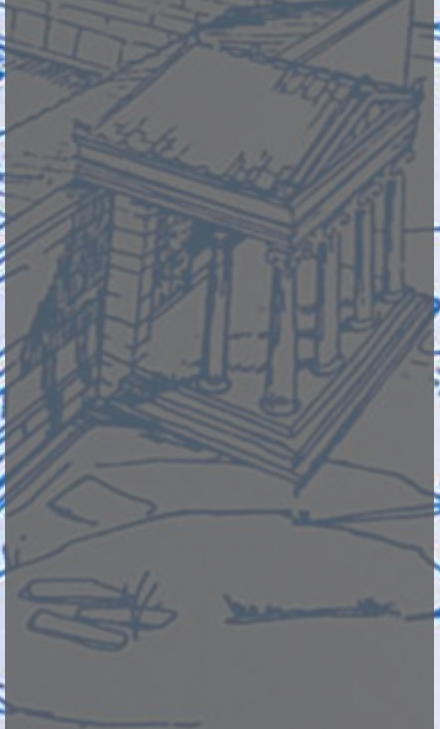
Interreg
ADRION
ADRIATIC-IONIAN
European Regional Development Fund - Instrument for the Adriatic-Ionian

TRANSFER

Përmbajtja

1. Lokalet.....	2
2. Ekonomia.....	8
3. Metet e TIK-ut.....	10
4. Linjat Strategjike.....	13
5. Objektivat dhe Sfidat e Përbashkëta.....	23

1. Lokalet

1. LOKALET

Tashmë është fakt i njohur i përbashkët që arkeologjia mund dhe duhet të merret me të tashmen, duke u bërë gjithnjë e më shumë publike. Në fakt, duke i vendosur vetes objektivin për të përmirësuar cilësinë e së tashmes dhe për rrjedhojë duke kontribuar në planifikimin e së ardhmes, arkeologjia si shkencë arrin në mënyrë efektive qëllimet dhe objektivat që janë tradicionalisht më afër saj, të tilla si për shembull: kërkimi, mbrojtja dhe përmirësimi.

Përballja me problemet të cilat lidhen me transformimet territoriale dhe ato të peizazhit, është një nga fushat ku lidhjet me të tashmen dalin më të dukshme.

Peizazhi, i ndërtuar apo jo, në fakt është një sistem kompleks i përbërë nga nënsisteme dhe marrëdhënie që janë përcaktuar me kalimin e kohës falë proceseve si konstruktive ashtu edhe shkatërruese. Në vendbanimet urbane, të përqendruara dhe të shpërndara, si dhe të hapura, të kultivuara, të papunuara, margjinale dhe malore, qëndrueshmëria është ndër shenjat e shumta, të shtresuara në mënyrë diakronike dhe të lidhura sinkronikisht me njëra-tjetrën të bashkësive të njëpasnjëshme, nga të cilat rezulton se studimi i peizazheve. Nuk mund të mos jetë holistik dhe se qasja ndaj studimit të peizazheve antike e cila mund të jetë vetëm globale.

Analiza e legjislacionit evropian nxjerr në pah se qasja ndaj mbrojtjes është një qasje negative, e cila fillon kur dëmi është shkaktuar ose kur ekziston rreziku i dëmtimit.

Legjislacioni dhe instrumentet e planifikimit urban që lidhen dhe ndërlidhen me menaxhimin e parqeve arkeologjike administrohen në mënyrë uniforme në nivel kombëtar në të gjitha vendet

pjesëmarrëse në projektin TRANSFER, është për tu marrë në konsideratë që mund ta shtrijmë në nivel evropian. Kështu, të gjitha parqet arkeologjike drejtohen në përputhje me ligje dhe akte të ndryshme që, në një kuptim më të gjerë, rregullojnë qëndrimet ndaj mbrojtjes dhe ruajtjes së trashëgimisë kulturore.

Pavarësisht ecurisë së debatit dhe qëndrimeve të shprehura në komunitet, mbetet ende një konceptim thelbësisht monumental i burimit kulturor, i cili tenton të identifikojë nga konteksti i tyre ato asete kulturore për të cilat zbatohen mjetet mbrojtëse.

Është e me vend të theksohet se; si legjislacioni aktual dhe instrumentet e planifikimit urban shpesh e trajtojnë këtë çështje në mënyrë mbrojtëse. Kjo do të thotë, i kushtohet vëmendje trashëgimisë kulturore dhe arkeologjike si një pasuri që duhet ruajtur, konservuar dhe mbrojtur nga aktivitetet njerëzore që mund ta dëmtojnë atë dhe për rrjedhojë të komprometojnë thelbin e saj.

Parku Arkeologjik konsiderohet gjithashtu një "muze i hapur", i cili është një pjesë e territorit të kufizuar dhe të ndarë nga konteksti territorial, kushtuar vetëm mbrojtjes, ruajtjes, kërkimit, ekspozimit dhe më gjerësisht, përmirësimit të cilësisë të gjetjeve arkeologjike. Kjo përkundër faktit se shumica e mbetjeve arkeologjike janë vendosur në zona të banuara, nëse jo të urbanizuara dhe me një popullsi të shpërhapur .

Koncepti monumentalist, logjika e mbrojtjes mbrojtëse dhe ajo e muzeut në ajër të hapur, prirjen të mbizotërojnë mbi çdo vizion të ndërhyrjeve dhe masave programuese dhe planifikuese në të cilat mbrojtja dhe rritja e ndërlidhur e trashëgimisë kulturore dhe arkeologjike futen në proceset e integruara të planifikimit dhe menaxhimit të territorit dhe peizazhit, që përfshin të dy komunitetet lokale në aspektin e rritjes kulturore, sociale dhe ekonomike, gjithashtu edhe e përdoruesit të interesuar për thellimin kulturor, argëtimin, relaksimin dhe socializimin.

Analiza e kryer në kuadër të Projektit TRANSFER zbuloi dallime të rëndësishme në kontekstet socio-ekonomike në të cilat janë strukturuar shembujt e Parkut.

Këto dallime janë të dukshme në të gjithë ekosistemin territorial, veçanërisht në lidhje me: rregullat që kanë të bëjnë me mbrojtjen

dhe rritjen e trashëgimisë arkeologjike; nivelin e proceseve të planifikimit territorial dhe urban; subjektet e përfshira në menaxhimin e territorit dhe parqeve arkeologjike; sasinë e investimeve në proceset e menaxhimit dhe përmirësimit të trashëgimisë arkeologjike; burimet e financimit si dhe metodat e disbursimit të burimeve; aftësia e sistemit ekonomik për të ndërvepruar me proceset e menaxhimit të parqeve arkeologjike; infrastrukturën teknologjike; aftësi dhe përvojën në aplikimin e TIK në menaxhimin e trashëgimisë dhe proceset e përmirësimit; të dhënat dhe njohuritë individuale të publikut në lidhje me TIK-un. (Teknologjia Inovative).

Referuar kundrejt konventave evropiane të Maltës, Peizazhit dhe Faros, si dhe politikave euro-mesdhetare të cilat nxjerrin në pah marrëdhënien midis trashëgimisë arkeologjike, territorit, peizazhit e komunitetit dhe ndikimin ekonomik të politikave për rritjen e trashëgimisë kulturore.

Ne duhet të kujtojmë një seri të vazhdueshme reflektimesh dhe propozimesh, mbi temën e marrëdhënies midis peizazhit dhe trashëgimisë kulturore historike, të cilat variojnë nga Konventa për Mbrojtjen e Trashëgimisë Arkeologjike Evropiane (Valletta, 1992), te Konventa Evropiane e Peizazhit (Firence, 2000), në Konventën Kuadër të Këshillit të Evropës për Vlerën e Trashëgimisë Kulturore (Faro, 2005), funksionet e saj të rëndësishme të interesit të përgjithshëm dhe kontributit në aktivitetin ekonomik nuk janë lënë pas dore.

Në veçanti, ky kuadër rregullator thekson nevojën për krijimin e strukturave administrative të afta për të menaxhuar projektet e zhvillimit që lidhen me arkeologjinë; zhvillimi i rregulloreve adekuate ligjore për mbrojtjen e trashëgimisë në fazat e planifikimit urban; përcaktimin dhe zbatimin e politikave të peizazhit që synojnë ruajtjen, menaxhimin dhe rregullimin e peizazheve nëpërmjet miratimit të masave specifike; integrimin e peizazhit në politikën që lidhen me planifikimin territorial dhe urban, në politikën kulturore, mjedisore, bujqësore, sociale dhe ekonomike dhe në çdo politikë tjetër që mund të ketë ndikim të drejtpërdrejtë ose të tërthortë në peizazh; dhe që aktorët publikë dhe privatë të angazhohen, për të rritur ndërgjegjësimin për potencialin ekonomik të trashëgimisë

kulturore, duke zbatuar praktika që synojnë mbrojtjen dhe menaxhimin e përgjegjshëm të saj, duke marrë parasysh parimet e qëndrueshmërisë, efikasitetit dhe kohezionit social.

E njëjta kornizë vendos "komunitetet e trashëgimisë", siç përcaktohet nga konventa kryesore, në qendër të këtyre proceseve, ndërkohë që rrit nivelet e ndërgjegjësimit të publikut dhe pjesëmarrjen demokratike në identifikimin e vlerave të trashëgimisë kulturore si dhe në përcaktimin dhe implementimit të tyre.

Ndarja e objektivave ndërmjet aktorëve publikë, institucionalë e privatë dhe konsultimi ose pjesëmarrja në procesin e vendimmarrjes që në fillimi të hartimit të politikave të planifikimit, shihen si instrumenta të objektivit për qëllim të ruajtjes së integruar arkeologjike, politika të cilat duhet të synohen duke pranuar detyrimin thelbësor të mbrojtjes, në kompromisin ose qartësimin, ndërmjet nevojave të arkeologjisë si shkencë dhe atyre të planifikimit urban.

Prandaj, proceset e demokratizimit që po zhvillohen në të gjithë Evropën po shkojnë drejt një zgjerimi progresiv të bazës vendimmarrëse të përfshirë në menaxhimin e territorit, një aspekt i të cilit është padyshim mbrojtja. Proceset nga poshtë-lart janë tani mjeti thelbësor për çdo aktivitet që dëshiron të ketë një aftësi efektive për të ndikuar në proceset e vendimmarrjes.

Kuadri operacional thekson se qëllimi i ruajtjes dhe menaxhimit të trashëgimisë kulturore dhe përdorimit të qëndrueshëm të saj është zhvillimi njerëzor, cilësia e jetës, si dhe pasurimi i proceseve të zhvillimit ekonomik, politik, social dhe kulturor. Për rrjedhojë, rritja e trashëgimisë kulturore ka marrë një rëndësi gjithnjë e më të madhe në ato modele zhvillimi të bazuara në identitetet lokale dhe në rritjen e burimeve territoriale, kjo duke shkuar shumë më përtej aspekteve arsimore, pjesëmarrëse dhe didaktike, por edhe me aftësinë për të gjeneruar eksternalitete apo shtesa në sektorë të tjerë.

Këto supozime janë gjithashtu në qendër të qasjes euro-mesdhetare për mbrojtjen dhe zgjerimin e trashëgimisë kulturore, në të cilën "konservimi i integruar" i trashëgimisë synon zhvillimin ekonomik dhe social me një efekt të rëndësishëm shumëfishues, dhe vetë

trashëgimia kulturore konsiderohet një levë e rëndësishme në politikat e zhvillimit ekonomik dhe të kohezionit social, si edhe në lidhje me proceset e globalizimit .

2. Ekonomia

2. Ekonomia

Në të njëjtën kohë, menaxherët e faqeve nuk janë mësuar të shikojnë jashtë dhe efektin e aktiviteteve të tyre në territor (drejtpërsëdrejti, përmes krijimit të vendeve të punës, por edhe indirekt, përmes aktivizimit të sektorëve të tjerë ekonomikë të lidhur me aktivitetet kryesore të ndërmarra për menaxhimi i parkut)

Të njëjtët menaxherë të kantierit dhe të njëjtët politikanë nuk janë mësuar të shikojnë brenda Parkut për të analizuar potencialin që kanë ose mund të kenë aktivitetet që zhvillohen jashtë në proceset e menaxhimit të zonës.

Rritja e ruajtjes lidhet thelbësisht me qëndrueshmërinë ekonomike afatgjatë të vendeve dhe parqeve arkeologjike. Qëndrueshmëria ekonomike e menaxhimit të parkut arkeologjik garantohet dhe ruhet nga funksionimi efektiv i një ekosistemi kompleks dhe të ndërlidhur të aktiviteteve prodhuese që ofrojnë produkte dhe shërbime.

3

- Mjetet e TIK-ut
(teknologjia e
informacionit)

3. Mjetet e TIK-ut (teknologjia e informacionit)

Kuadri evropian brenda të cilit ne veprojmë, politikat kulturore, tendencat dhe rekomandimet që njohin të drejtën individuale dhe kolektive për të hyrë dhe për t'u angazhuar në trashëgiminë kulturore, nxitin gjithashtu pjesëmarrjen aktive e demokratike të tyre, përmes përdorimit të teknologjisë dixhitale

(Sciacchitano 2019; Lykourantzou 2019). Gjithashtu dhe perceptimin e mendimit të BE-së për trashëgiminë kulturore si një burim i zhvillimit të qëndrueshëm, duke përmirësuar jetën e njerëzve dhe mjediset e jetesës.

Vitet e fundit, ka pasur një evolucion domethënës të proceseve të frytëzimit përmes të cilave roli dhe nevojat e vizitorëve në muze dhe zona arkeologjike janë transformuar thellësisht. Teknologjia ka qenë një faktor vendimtar dhe stimulues në këtë evolucion dhe është një komponent i jashtëzakonshëm në përgjigjen ndaj nevojave të reja për përdorim dhe komunikim dhe ndërveprim të trashëgimisë.

TIK-të janë mjete që mbështesin, krijojnë dhe shoqërojnë aktivitetet e ndryshme e të nevojshme të një siti arkeologjik, si kërkimi, dokumentacioni, menaxhimi, konservimi dhe restaurimi i koleksioneve. Ato përdoren për të komunikuar me vizitorët dhe për të promovuar aktivitetet e muzeut, duke përdorur gjithashtu pajisje

"të njohura" për publikun si telefonat inteligjentë, tabletët dhe kompjuterët.

Ato kontribuojnë drejtpërdrejt në qëllimet e "edukimit dhe kënaqësisë" të trashëgimisë kulturore, si dhe në përmirësimin e aksesit dixhital, domethënë aftësisë për të qenë gjithëpërfshirës dhe i aksesueshëm edhe nëpërmjet aksesit dixhital, duke rritur aksesin dhe përdorimin e ofertës kulturore në të gjitha kontekstet. , si në terren ashtu edhe nëpërmjet pajisjeve teknologjike dhe duke siguruar një përfshirje gjithnjë e më të madhe për njerëzit me nevoja specifike.

4. Linjat Strategjike

4. Linjat Strategjike

Refuzimi i një logjike të caktuar e cila favorizon një të mirë të vetme mbi marrëdhëniet e disa të mirave ndërmjet tyre, të cilat mund të bëhen efektive në territor / Nevoja për të integruar politikën e mbrojtjes dhe përmirësimit në politikën e peizazhit.

Pasuritë kulturore dhe arkeologjike e marrin vlerën e tyre nga marrëdhëniet që mund të krijojnë mes tyre, me territorin përreth, të trupëzuar, të shtresuar historikisht si dhe me njerëzit. Prandaj është e nevojshme të dalim nga logjika e përshkuar ende nga idealizmi dhe historicizmi, e cila fokusohet në një aset të vetëm, për të arritur në një vizion të mbrojtjes, menaxhimit dhe përmirësimit që fokusohet në territorin dhe peizazhin të konsideruar si, "një pjesë homogjene e territorit, personazhet e të cilit rrjedhin nga natyra, nga historia njerëzore dhe nga marrëdhëniet reciproke."

Plani i Parkut duhet të kapërcejë konceptin e ruajtjes së trashëgimisë kulturore bazuar vetëm në strategjitë mbrojtëse, minimizuese ose kompensuese të ndikimit. Prandaj duhet të shkojë përtej ruajtjes së thjeshtë të së mirës. Si rezultat, ai nuk është thjesht një mjet i mbrojtjes pasive, por një projekt i vërtetë territorial, në terren.

Parku Arkeologjik nuk duhet parë si një muze i hapur, i konceptuar si një koleksionist i realiteteve monumentale, me aktivitete të kufizuara në ruajtjen dhe ekspozimin e mallrave arkeologjike të dobishme vetëm për vetë vizitën. Perspektiva e re për parqet na

çon në një strategji të re e cila dëshiron që "parku të bëhet një vend për prodhimin aktiv të kulturës, socializimit dhe ekonomisë".

Parku Arkeologjik duhet të kapërcejë gjendjen e izolimit në të cilin mbetjet arkeologjike rrezikojnë të futen dhe të bëhen "kontejner" dhe "gjenerues" të marrëdhënieve funksionale, biologjike, kulturore, sociale dhe ekonomike midis përbërësve të ndryshëm të brendshëm dhe të jashtëm në perimetrin e zonës arkeologjike. Qëllimi i tij duhet të jetë; të përvijojë ekuilibra të rinj menaxherialë dhe të na detyrojë të rimendojmë konceptimin tradicional të **zonës muzeore**, në favor të një interpretimi gjithnjë e më të përhapur të parkut si **"Vend apo mjet prodhimi"**.

Referuar disa politikave të peizazhit që kërkojnë gjithnjë e më shumë pjesëmarrjen e komuniteteve lokale në menaxhim / Nevoja për të fuqizuar komunitetet lokale në politikën e mbrojtjes dhe përmirësimit. Qytetarët bëhen të parët të interesuar për mbrojtjen e trashëgimisë kulturore, kur kuptojnë vlerën e saj.

Vlera e një asemi historiko-kulturor, i cili ruan kuptimin e një pasurie peizazhi dhe gjithashtu ndjek risitë e futura në këtë fushë nga Konventa Evropiane e Peizazhit, besohet se përcaktohet nga kontributi i popullsisë në fjalë.

Gjykimet priren të merret nisur nga justifikimi, duke e detyruar njeriun të përdorë argumente të përbashkëta ndërsujektive dhe jo të vërteta të pohuara nga një specialist.

Prandaj është e nevojshme të rishikohen proceset aktuale administrative nga ky këndvështrim, të cilat janë të kushtëzuara nga figura tradicionale e një interpretuesi të vetëm të vlerës së burimit,

dhe të rimendohen metodat analitike dhe të vlerësimit të vetë asetit. Në të vërtetë, variabla të rinj duhet të futen në interpretimin e cilësisë, duke filluar nga rëndësia simbolike deri te vlera dëshmuese, nga pamja e jashtme dhe përfaqësimi, te perceptimi i popullsisë.

Kategoritë interpretuese dhe vlerësuese duhet të lidhen, për të zgjeruar kornizat e njohurive, dhe për një zonë territoriale më të zgjeruar, në të cilën problemet bëhen komplekse dhe të ndërthurura.

Arkeologu, i pajisur me njohuri dhe aftësi specifike, mbi bazën e të cilave ai njeh vlerën kulturore të pasurisë dhe imponon modele të mbrojtjes apo menaxhimit të tij, duhet domosdoshmërisht të mbështesë arkeologun, i cili siguron një bazë të gjerë të palëve të interesuara, me mjetet e dobishme për njohjen e vlerat e të cilave bartësi është vetë aseti kulturor, në mënyrë që edhe vetë komunitetet e përfshira në ato procese vendimmarrëse nga poshtë lart të bëhen bartës të nevojës për mbrojtje dhe përmirësim.

Kontributi në rritjen e komuniteteve duke u përballur me to, nënkupton edhe pranimin se kjo rritje tashmë ka filluar, kjo veçanërisht nëse kompetenca thelbësore dhe e rëndësishme e mbrojtjes është e zyrtarit shtetëror. Tashmë në organet publike territoriale, por edhe në të gjitha subjektet e tjera publike dhe private që legjislacioni kombëtar përfshin në projektet e menaxhimit, ka interesa dhe aftësi.

Kufijtë e kulturës arkeologjike “hyperspecialiste”, pa kategori të tjera të përbashkëta interpretuese, për t'u marrë me dinamikën e planifikimit dhe menaxhimit të peizazhit: nevoja për të hapur një front të ri në temën e gjerë të arkeologjisë publike.

Arkeologët duhet të marrin pjesë në mënyrë të strukturuar në proceset e vendimmarrjes. Duhet të jetë e detyrueshme që në ekipet që lindin për realizimin e projekteve me ndikim në territor, arkeologu të jetë një figurë profesionale thelbësore e pranishme dhe aktive në të gjitha fazat, jo vetëm për përbërjen e kornizave njohëse apo në funksion të vetëm vendosjes apo ripohimit të kufizimeve, por gjithashtu edhe në lidhje me analizën e skenarëve referues të planeve individuale dhe mbi të gjitha me identifikimin e linjave strategjike, pikërisht sepse pasuritë arkeologjike janë një burim parësor për rritjen kulturore dhe socio-ekonomike të territoret.

Arkeologët duhet të kapërcejnë kufijtë e vendosur nga hiperspecializimi i disiplinave historiko-arkologjike, gjë që ka çuar në adresimin e temave gjithnjë e më specifike në një mënyrë gjithnjë e më të thelluar, duke përvetësuar gjithashtu kategori interpretuese dhe modele të përfaqësimit dhe komunikimit të të dhënave që thjesht mund të ndahen me specialistë të disiplinave të ndryshme të përfshira në proceset e përbashkëta të planifikimit dhe projektimit.

Për të marrë pjesë në proceset vendimmarrëse që rregullojnë dhe menaxhojnë transformimet, dhe rrjedhimisht në proceset e bashkëplanifikimit urban dhe territorial, arkeologët duhet të zhvillojnë metodologji për të punuar në grup dhe për të dialoguar me specialistë të disiplinave të tjera (gjeologë, demografë, ekonomistë, botanistë, etj.) të cilët ndajnë përgjegjësitë dhe kompetencat për ato procese.

Për arkeologët, të dialogosh në kuadrin e një projekti të përbashkët do të thotë gjithashtu të kesh aftësi për të përballuar përgjegjësitë që imponon zbatimi i njëkohshëm i politikave të subjekteve në nivele

të ndryshme institucionale, kombëtare, rajonale dhe vendore me synimin e integritit.

Përndryshe, rrezik bëhet vetë aktualiteti, me kërkesat gjithnjë e më urgjente për transformim nga subjektet private dhe publike, pavarësisht nevojave prioritare për mbrojtje.

Një qasje elitare, në të cilën kultura është në kundërshtim me menaxhimin e tokës dhe proceset ekonomike të lidhura me të, duke mos u përballur me komunitetin publik, mund ti interesojë vetëm një pjese të vogël dhe për rrjedhojë është e dënuar të dështojë.

Është e nevojshme të shmangen rreziqet që sjell dëshira për të arritur një audiencë sa më të gjerë mbasi kjo të përfshin në: thjeshtimin e tepërt të përmbajtjes, vështirësinë për t'i bërë njerëzit të kuptojnë kriteret e ngurta që imponon metodologjia e kërkimit historiko-arkeologjik, kërkimin e spektakolarizimit, dhe në ndonjë rast vetëm scoop mediatik

Kjo mënyrë e ndryshme e të bërit arkeologji, e cila duhet të shqetësojë arkeologun si të tillë dhe jo thjesht një specialist të ri në "arkeologjinë publike" apo "arkeologjinë për planifikim", do të ishte gjithashtu një mënyrë për t'u dhënë mundësi punësimi të diplomuarve dhe atyre që janë formuar në disiplinat arkeologjike.

Për arkeologun, kërkimi i duhur dhe i nevojshëm për aftësi gjithnjë e më profesionale, për të krijuar marrëdhënie të frytshme dhe të drejtpërdrejta me kontekstin bashkëkohor, nuk mund të anashkalojë procesin e vlerësimit historik, i cili duke nisur nga studimi dhe dokumentimi i materialeve, është në bazën e vetë objektivit të arkeologut, i cili vetvetiu bëhet pika kryesore, kryesisht në analizën dhe komunikimin e vlerës kulturore të trashëgimisë.

Përkufizimi i Parkut Arkeologjik

Procesi i kalimit nga menaxhimi i asetit individual në atë të kontekstit dhe peizazhit i është nënshtruar një përkufizimi të mëtejshëm të Parkut Arkeologjik. Pra, Parku Arkeologjik është :

një zonë territoriale ku është identifikuar një vlerë kryesisht arkeologjike e Peizazhit, e integruar me praninë e vlerave historike, kulturore dhe mjedisore, objekt i një projekti për një zhvillim të integruar dhe të qëndrueshëm, në bashkëpunim të ngushtë me komunitetin vendas.

Ky përkufizim i Parkut Arkeologjik zhvillon premisat dhe qasjet e disa prej konventave kryesore evropiane që lidhen me trashëgiminë kulturore dhe peizazhin, në veçanti Konventën e Maltës, Konventën Evropiane të Peizazhit dhe Konventën e Faros.

Ky përkufizim bën të mundur kapërcimin e parimit të mbrojtjes parandaluese, që është edhe baza e Konventës së Maltës, pikërisht sepse synon të menaxhojë transformimet dhe jo efektet, në kontekstin e të cilave ruajtja e trashëgimisë arkeologjike nuk ishte një pjesë përbërëse e politikave të zhvillimit të territorit.

Plani dhe Projekti si mjete për të kapërcyer një logjikë ekskluzivisht detyruese dhe për të ndarë zgjedhjet me komunitetet lokale.

Prandaj është e nevojshme të mendohet për mbrojtjen dhe zgjerimin e trashëgimisë arkeologjike në kontekstin e politikave koherente të menaxhimit dhe planifikimit të territorit, dhe për këtë

arsye të rikonsiderohet planifikimi dhe projektimi si një vendim vetëm i qeverisjes qendrore.

Për të aktivizuar një krahasim të ngushtë midis nevojave, subjekteve dhe vlerave të shumta të përfshira në zonën e një parku arkeologjik me qëllim identifikimin e një plani të përbashkët pune, është e nevojshme të përgatitet një plan menaxhimi për parkun arkeologjik të aftë për të rregulluar, menaxhuar si dhe planifikimi i transformimeve të peisazhit që po përshpejtohen gjithnjë e më shumë sot.

Plani në vetvehte nuk i përgjigjet vetëm një gjendjeje domosdoshmërie, por para së gjithash dëshirës për të vepruar në këtë zonë me efektivitet, largpamësi dhe afate kohore të sakta.

Bashkëpunimi ndërmjet aktorëve të ndryshëm - publikë dhe privatë - që veprojnë në kapacitete të ndryshme në territor mund të mundësojë bashkëpunimin dhe fillimin e sinergjive të nevojshme për të arritur ato qëllime të cilat, veprime të veçanta dhe sektoriale nuk mund t'i arrijnë dot.

Në plan, qëllimet që lidhen rreptësisht me ruajtjen dhe mësimdhënien duhet të përballen dhe të marrin parasysh kompleksitetin e marrëdhënieve aktive të ndërsjella të njerëzve me njëri-tjetrin dhe me mjedisin, duke pranuar se mbrojtja, menaxhimi dhe planifikimi i peisazhit nënkupton të drejta dhe përgjegjësi që përfshijnë të gjithë qytetarët. Natyrisht, nuk bëhet fjalë për të lënë në hije nevojën për mbrojtje, e cila në një park arkeologjik është jo vetëm thelbësore dhe e detyrueshme, por edhe vetë qëllimi i ekzistencës së tij.

Roli i TIK-ut, Ekonomia dhe elasticiteti

Përdorimi i pajisjeve të TIK-ut duhet të jetë një mjet në të gjitha fazat e kërkimit, menaxhimit dhe përmirësimit të parkut arkeologjik, me një fokus të veçantë në zhvillimin e proceseve të pjesëmarrjes demokratike në fazat e planifikimit dhe menaxhimit dhe përmirësimin e parkut arkeologjik.

Për qëllime të shkëmbimit të informacionit ndërmjet specialistëve të ndryshëm në fazat e planifikimit të planit dhe zbatimit të tij, është e nevojshme të përdoren gjuhë të qarta, të standardizuara dhe të ndara. GIS si mjet dhe jo si objektiv është baza për shkëmbimin e informacionit.

Në këtë skenar, një përdorim i ndërgjegjshëm i mjeteve të TIK-ut mund të jetë shumë efektiv në krijimin e një lidhjeje midis komunitetit dhe parkut në nivele të shumëfishta, sipas konceptit të komuniteteve të trashëgimisë.

Mund të përmirësojë gjithashtu komunikimin e rezultateve shkencore si dhe vetë rrënojat dhe monumentet, të cilat shpesh janë të vështira për t'u lexuar nga publiku ose përdoruesit. Teknologjia, kur përdoret për të përmirësuar në vend që të errësojë trashëgiminë kulturore, mund ta ndihmojë parkun duke ofruar përvoja mbresëlënëse dhe/ose edukative që e bëjnë atë një vend ku, kultura prodhohet dhe ndahet së bashku me përvojat, edukimin dhe formimin.

Prandaj, përdorimi i TIK-ut është thelbësor për zhvillimin e çdo politike që duhet të favorizojë aksesin në parqet arkeologjike, parë në logjikën e një "parku gjithëpërfshirës".

Plani i menaxhimit duhet të garantojë stabilitet, efikasitet dhe burime ekonomike të nevojshme për të arritur objektivat e mbrojtjes dhe përmirësimit të parkut arkeologjik. Për të optimizuar zgjedhjet e investimeve dhe financimit që do të zbatohen në këtë të fundit, është i nevojshëm një vlerësim i kushteve të qëndrueshmërisë ekonomike dhe financiare, në të cilin kostot dhe të ardhurat përcaktohen në mënyrë të tillë që, të përcaktohet sasia e nevojës për burime ekonomike të mjaftueshme të krijojnë, përmirësojnë ose bëjnë më efikas menaxhimin e parkut arkeologjik.

Aktivitetet e menaxhimit të një parku arkeologjik duhet të marrin parasysh nevojën për t'u përballur me variablat dhe interesat e shumtë që ndërveprojnë në një territor, duke e detyruar në mënyrë efektive të identifikojë metodat specifike të ndërhyrjes rast pas rasti.

Prandaj është e papërshtëshme të mendohet për zhvillimin e manualeve, metodave dhe udhëzimeve të përbashkëta, që mund të zbatohen në mënyrë jokorrekte në çdo fushë, pra padyshim që duhet të parashikojnë "misione" të ndryshme dhe strategji të ndryshme të cilat janë në përputhje me kontekstin e referencës.

5

■ Objektivat dhe Sfidat e Përbashkëta

5. OBJEKTIVAT DHE SFIDAT E PËRBASHKËTA

Në lidhje me objektivat e Projektit dhe gjendjen e sipërpërmendur të progresit, partnerët e Projektit të Transferimit trajtojnë tema të ndryshme në nivel kombëtar dhe evropian të përfshirë në menaxhimin dhe zgjerimin e trashëgimisë arkeologjike dhe në politikat e zhvillimit të territorit.

Partnerët bien dakord të zbatojnë parimet, metodat dhe proceset e Modelit të Përbashkët të Qeverisjes së Qëndrueshme për Parqet Arkeologjike, i cili është rezultat i Projektit, në politikat dhe aktivitetet e tyre të kërkimit, menaxhimit dhe përmirësimit të trashëgimisë arkeologjike, si dhe zhvillimit territorial.

Ata angazhohen të bëjnë strategjinë publike në të gjitha aktivitetet e tyre të komunikimit dhe të zbatojnë Planin e zhvilluar në TRANSFER në 5 vjet.

Ata angazhohen të vënë në dispozicion publikisht Modelin e Përbashkët të Qeverisjes së Qëndrueshme për Parqet Arkeologjike dhe të inkurajojnë zbatimin e tij, në lidhje me situatën endogjene dhe ekzogjene, brenda kuadrit të politikave dhe aktiviteteve të kërkimit, menaxhimit dhe përmirësimit të trashëgimisë dhe zhvillimit arkeologjik dhe territorial. të kombeve përkatëse, për të siguruar që ato të përputhen me qëllimin e Projektit.

Ata angazhohen në 3 vjet për të aplikuar Modelin e Përbashkët të Qeverisjes së Qëndrueshme në të paktën një Park Arkeologjik në vendin e tyre .

Ata angazhohen për të vënë në dispozicion të publikut dhe për të promovuar zbatimin e parimeve, metodave dhe proceseve të përbashkëta në Modelin e Përbashkët të Qeverisjes së Qëndrueshme për Parqet Arkeologjike brenda kuadrit të politikave dhe aktiviteteve të kërkimit, menaxhimit dhe përmirësimit të politikave dhe aktiviteteve që lidhen me fushën arkeologjike. trashëgimisë dhe zhvillimit territorial të Bashkimit Evropian.

Ata angazhohen në 3 vjet për të përhapur Modelin e Përbashkët të Qeverisjes së Qëndrueshme duke e futur në të paktën një projekt të paraqitur në Programet e Bashkimit Evropian

Ky dokument është nënshkruar nga të gjithë partnerët e projektit TRANSFER në versionin e tij në anglisht.

Dokumenti është realizuar me ndihmën
financiare të Bashkimit Evropian.
Përmbajtja këtu është vetëm përgjegjësi e
autorëve dhe në asnjë rrethanë nuk mund
të konsiderohet se pasqyron pozicionin e
Bashkimit Evropian dhe/ose autoriteteve të
programit ADRION.

Ky dokument mbështetet nga Programi
Interreg ADRION i financuar nga Fondi
Evropian i Zhvillimit Rajonal dhe fondi IPA II.

Buxheti i projektit:

1.664.336,80 EUR

Kohëzgjatja e projektit:

1 shkurt 2020 – 31 janar 2023

